

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۸/۱۱/۱۸

حکیم روان

سوله حیاتی اړتیا ده

د جگړې څلویښت کلني غمیزې گران هیواد افغانستان ته داسې زیانونه وړول چې تر پیریو به د دې جگړې د اور او لوگیو ، تباهیو ، وژنو او وینو، بگنونکی یاد په ذهنونو کې پاتې وي او د ټولنیز ژوند په ټولو اړخونو به یې شوم سیوری پروت وي .

افغانستان یوې تلپاتې سولې ته اړتیا لري چې د ټولني د پرلپسې او هر اړخيزې ودې له پاره مختلف ډگرونه پرانيزي . تلپاتې سوله هغه وخت ممکنه ده چې سوله د خلکو له پاره آزادي ، حقوقی برابری ، ورورولې ، اقتصادی بسیا او معنوی بداینه د ځانه سره په ارمغان راوړي . که د خلکو آزادي سلب شی او حقوق یې پایمال شي، خلک د خپلو آزادیو او حقوقو د تر لاسه کولو له پاره د غاصب پر ضد اقدام کوي او په طبیعی توگه سوله له منځه ځي .

مونږ طالبی سوله ، امن او ارامی د وحشت ، بربریت ، ویرې اچونې ، کرکې ، جهالت او طالبی واکمنی په بیه نه غواړو . داسې سوله په حقیقت کې د یوه بل پبلیدونکی جنگ سریزه ده . هر افغان شاهد دی چې نننی اندوخر ، جگړې او تباهی د طالبی واکمنی پایله ده .

سوله د ټولني دایمی اړتیا ده ، خو سوله په واکمنو لاسو ساتل کیری او د سولې د ساتلو د پاره د واک وړ استعمال په پوهه پورې اړه لري . هغه څوک سوله ساتلی شي ، چې په واک پورې د ترلو مسألو د حل پوهه او توان ولري . د جنگ دوام د څو جهادی غلو ، د آی-اس-آی د څو نوکرو طالبانو او د جنگ د تمویلونکو خارجی ملاتړو په گټه ، خو افغان ملت ته ملا ماتوونکي او جبران نه منونکي زیانونه رسوي . زمونږ د ټولني سوله دوو فاکتورونو چې دواړه خارجی ملاتړ لري ، برمه کړي ده .

۱- طالبان

۲- چورگر مجاهدین یا جنگسالاران

طالبان

- د طالبانو سره د سولې لومړنی گام د طالبانو او افغان حکومت ترمنځ مستقیمې خبرې اترې دي . دواړه خواوې باید په دې باور خبرې اترې پیل کړی چې د کرکچ څخه د وتو یواخینی الترناتیف خبرې اترې دی . دواړه خواوې باید یاد ولري، څو پورې چې زور غبریري، انسانیت او عقل خاموش پاتې کیږي . زور غواړي ناروا ، تیری ، خشونت او بدمرغی ته توجیه پیدا کړي، خو عقل بیا منطق استدلال، انسانیت ، پوهی ، عدالت ، آزادی او نیکمرغی ته لار پرانيزي .

- خبرې اترې باید د افغانی دود او دستور سره سم د متقابل درناوی او باور په فضا کې پیل شی او موخه یې افغان ولس او افغان هیواد ته د سولې او امن راگرځول وي . دواړه خواوې باید سولې ته رسیدل گډه بریا وبولي .

- خبرې اترې یا مذاکرات هغه وخت ادامه موندلای شي چې د توپک خوله بنده شی . (اور بند)
- د خبرو اترو خواوې باید د خبرو اترو د دوام اصل ته درناوی وکړي . د خبرو اترو لاری معمولاً له لوړو، ژورو او کرلیچونو تیریري . د خبرو اترو دوام او پر خبرو اترو ټینگار سولې ته د ژمنتیا اصل دی .

- د جگړې دواړې خواوې باید د خلکو حقوقو او آزادیو ته درناوی وکړي . په افغانستان کې واکمنی د افغانستان د اساسی قانون له مخې په خلکو پورې اړه لري . مانا دا چې د جنگ اړخونه په واک پورې تړلی مسألی باید د خلکو په اراده پورې تړلی وبولي . (انتخابات)

- د هیواد د سیاسی نظام او د افغانستان د اساسی قانون په اړه د جگړې خواوې د بحث حق نه لري ، په دې مواردو کې د بحث صلاحیت یواځې د افغانستان په خلکو پورې اړه لري . (لویه جرگه ، ریفراندوم)

د پاڼو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له الیرلو مخکې په خیر و لولی

- طالبان باید خپل جنګی تشکیلات رنګ ، وسلې او مهمات د هیواد امنیتي ځواکونو ته تسلیم او د جنګی تروریستی ډلو (القاعده ، پاکستانی سلګونه تروریستی شبکې) سره خپل اړیکې پرې کړي او د هیواد د اساسی قانون په سپوره کې د هیواد د سیاسی ژوند برخه وګرځي .
- د طالبانو د مشرانو د امنیت او مصونیت مسألې باید د خبرو اترو د اجندا جز وي . افغان دولت د طالب مشرانو د اسایش او سیاسی فعالیت د پاره د مصون چاپیریال ذمه وار دی .

چورګر مجاهدین او جنګسالاران

- چورګر مجاهدین د جګړې پر اور تیل پاشی . د دې له پاره چې اوبه خړې وي او دوی پکې خپل ماهیان ونیسی . د مجاهدینو داره ماري ډلې د سولې او امن له راتګه او دغنیمت شوو ملیونونو او ملیاردونو ، ډله ایزو وژنو (د دشت لیلی فجایع) د حساب او کتاب له ورځې ویره لري . ځکه خو د سولې د تأمین په پروسه کې باید د دې عنصر وړانګونکی رول له نظره ونه غورځي .
- د سولې په راتګ سره د خلکو پر ازادیو او حقوقو د څو بی هویته ډلو او بی ایمانه زورواکو د تیریبو او ګواښونو چاپیریال له منځه ځی . له دې امله ددې ډلو فعالیت باید تر جدی نظارت لاندې ونیول شی .
- د سولې د راتګ او یقیني کیدو له پاره باید په واکمنی کې د اسلامی جمعیت او نظار شورا انحصاری نقش ته د پای ټکی کښېښودل شی .
- ددې ډلو نقش له دې امله هم ډیر ګواښونکی دی چې واکمنی له د ننه څخه پاشلی یا حد اقل داسې پېښو ته لمن وهلی شی چې د سولې پر پروسه د خلکو باور ته زیان ورسوي .
- په واکمنی کې ددې ډلو بی انډوله برخه ، په پراخ فساد او غصب کې ددې ډلو بیساری لاس د خلکو او واکمنی تر منځ د واټن او بیلتون لامل ګرځی او د سولې له پاره د واکمن نظام صلاحیت او د حکومت له خوا د خدماتو د وړاندې کولو وړتیا تر پوښتنې لاندې راولي .

پایان